

Til medlemmerne af Etisk Udvalg

15. januar 2004
j.nr. 426.80
AJ/hls

Vedr.: Referat af møde i Etisk Udvalg den 3. december 2003

Til stede: Britta Bakkensen, Dorthe Maagaard, Jeanette Præstegaard, Brian Errebo- Jensen, Annelene Jalving

Dagsorden til den 3. december 2003

1. Velkomst og introduktion til dagsordenen
2. Fokus på patientklager v. Elisabeth Haase, sekretariatsleder
 - Generel information om arbejdet med patientklagenævnet - herunder fokus på tyngden i og mængden af klager over fysioterapeuter
 - Eksempler på sager, der rummer etiske dilemmaer
 - Evt. bud på, hvor etisk udvalg kunne bidrage
3. Diskussion af den fysioterapeutiske dokumentation - med fokus på "procesrubrikken" (jf. referat 13.08.03 punkt 4.d). Gerne bud på et basisskelet eller ideer til samme.
4. Diskussion af strategi for, hvordan vi som etisk udvalg kommer til at gøre en forskel
5. Kommissorium for Etisk udvalg - udarbejdelse af handlingsplan.
6. Ændring af næste mødedato
7. Evt.

Ad 1. Velkomst og introduktion til dagordenen

Vi vælger at gå lige til punkt 2

Ad 2. Fokus på patientklager v. Elisabeth Haase, sekretariatsleder

Efter en særdeles grundig og inspirerende indføring i emnet - med udgangspunkt i det udsendte materiale - diskuterede vi:

Den manglende journalføring/dokumentation, der er gennemgående i mange af klagerne. Vi er enige om, at en strategi for, hvordan DF skal informere om journalføringspligten, må have fokus på implementeringsaspektet - hvad skal der til for at denne pligt kan efterleves på ordentlig vis?

Vi forudsætter, at de studerende på fysioterapeutuddannelserne, får en god skoling i skriftlighed generelt i forhold til dokumentation og formidling. Denne kunnen skal så målrettes det sted, de kommer til at arbejde. Dette er en proces, der ikke nødvendigvis kommer af sig selv.

Ledergruppen skal være en væsentlig garant.

- *Etisk udvalg foreslår at journalføring bliver et emne på grundkurset for ledere - AJ tager kontakt til organisationsgruppen.*

Dokumentationen skal dels udføres og være i orden og dernæst skal den opbevares - der kommer klagesager ind 1-2 år efter behandlingen. Forsikringshændelser fylder også mere og mere i dagligdagen.

Generelt er der måske behov for en fokusering af hvad, der skal stå i journalen. Fx skal *patientens samtykke* indføres i journalen, så snart det er givet.

I den forbindelse diskuterer vi, om det er klart for alle, hvad et samtykke vil sige - på hvilket niveau skal det gives, handler det om at patienten skal sige ja til et behandlingsoplæg i form af aktiviteter, metoder eller tilgange - og indebærer det en indbygget progression i behandlingen, eller skal den forhandles løbende? Eller "køber" patienten en pakke, hvor vi så har aftalt med henvisende læge, at den har vi kompetence til at give? Kort sagt mener vi, der er behov for en diskussion af, hvad samtykke i relation til den fysioterapeutiske undersøgelse og behandling vil sige.

Et andet aspekt af samtykket er den information, vi stiller til rådighed for patienten - her kunne vi ønske os en diskussion af, hvilket skriftligt materiale fysioterapeuter benytter sig af - og i hvor høj grad vi benytter tværfaglig informationsmateriale, som kan favne et helt behandlingsforløb. Fx beskrivelse af genoptræningspakken i et forløb, der følger patienten helt hjem.

Derudover ser det også i klagesagerne ud som om, *kommunikationen* mellem fysioterapeut og patient ikke fungerer optimalt.

- *Etisk udvalg mener, der må arbejdes med det kommunikative aspekt* – specielt i forhold til information af patienten, i forbindelse med kravet om samtykke og i forbindelse med dokumentation - fokus på det, at sikre sig en gensidig forståelse.

Endelig kunne det være en ide, at få kastet lys på, hvilke opgaver *amterne* bør tage sig af i forhold til at sundhedspersonalet skal leve op til deres ansvar - specielt i forhold til:

- Tavshedspligt
- Journalføring
- Informeret samtykke

De forskellige love undergår hele tiden små justeringer, og etisk udvalg mener, det er væsentligt at skabe en strategi for, hvordan denne viden løbende både kommer ud og også modtages af alle medlemmerne.

Kent Kristensen nævnes som en af de personer, der har stor indsigt f.eks. vedr. samtykke og aktindsigt og han er en meget god underviser.

Rent juridisk har den ordinerende læge det overordnede ansvar – hvis fysioterapeuten ikke løbende har konfereret med lægen vil denne ofte "vaske sine hænder", hvis der kommer en klage.

En specifik ordination *skal* følges – hvis den ikke er hensigtsmæssig skal der kommunikeres med lægen for at få den ændret.

- *Etisk udvalg ønsker sig en generel diskussion af henvisningsproblematikken*
Hvor og hvornår må vi behandle uden henvisning?
Rammehenvisning blev indført, fordi det efterhånden bar blevet praksis – men hvad med de læger der ikke vil dette?

Klagernes udfald sendes i kopi til

- Embedslægen
- Sygesikringen, forvaltningen
- Sygehuset

Ud over klagesagerne kommer nu også systematisk udredning/dokumentation af utilsigtede hændelser på sygehusene.

En konsekvens af patientklagenævnets arbejde er, at der nu ikke kun ses efter fejl hos de involverede personer, men også efter fejl i systemet og de eksisterende sagsgange – herved kommer også organisatorisk læring og forandring frem i lyset.

Opsamlende i forhold til emnet klagesager vil etisk udvalg

- Sigte mod at agere så klager over fysioterapeuter kan forebygges

Midlerne vil være

- Løbende cases i fagbladet – af informativ og diskuterende karakter
- Input til ledergrundkurserne
- Dialog med skolerne
- Fokus på fysioterapeuters etiske profil – hvordan ønsker vi en sådan skal se ud?

Ad 3 - Diskussion af den fysioterapeutiske dokumentation - med fokus på "procesrubrikken" (jf. referat 13.08.03 punkt 4.d). Gerne bud på et basisskelet eller ideer til samme.

Punktet blev behandlet under punkt 2.

Ad 4 - Diskussion af strategi for, hvordan vi som etisk udvalg kommer til at gøre en forskel

Vores strategi bliver at:

- samarbejde med de andre grupper i sekretariatet og de forskellige grupperinger af vores medlemmer.
- satse på en proces der forløber over tid
- få synlighed på emnet – ikke på udvalget
- revidere de etiske retningslinjer

I forhold til revision af de etiske retningslinjer fortæller Jeanette, at der er påbegyndt fire bachelorprojekter med udgangspunkt i forskellige arenaer, der afleveres i april 2004, som vi forhåbentlig kan bruge som inspiration:

- Fokus på eliteidrætshold – 9 fysioterapeuter inden for samme sportsgren har sagt ja til interviews. De mener alle det er nødvendigt at se på etikken, men finder også emnet sårbart.
- Praktiserende fysioterapeuter – 6-8 interviews. De vil gerne være med – føler de har behov for hjælp.
- Hospitalsansatte – 2 fokusgruppeinterviews. Fokus på acellerede patientforløb og det at økonomistyringen tager fuldstændigt over.
- Genoptræningscenter for svært hjerneskadede.

Derudover har Jeanette besluttet sig for, at gå i gang med et ph.d. forløb – gerne med det sigte at revidere DF's etiske retningslinjer. Tanken er at komme ud til medlemmerne og få dem involveret i arbejdet for at skabe medejerskab.

En perspektivering af retningslinjerne skal rumme, at de skal kunne sættes op mod økonomi, rammer og politiske beslutningsprocesser for at blive bæredygtige. Dette må til diskussion i HB.

Ad 5 - Kommissorium for Etisk udvalg + udarbejdelse af handlingsplan.

Udvalget ønsker en mindre ændring af ordlyden i kommissoriet. Af hensyn til medlemmernes opfattelse af udvalgets funktion finder vi det u hensigtsmæssigt, at kommissoriet begynder med, at etisk udvalg skal overvåge medlemmerne – vi foreslår i stedet: være medvirkende til at fremme eller følge og fremme fysioterapeuters faglige etiske standard.

Handlingsplan

Udvalget ser sig forpligtet i forhold til fagbladet og foreslår:

- debat på hjemmesiden
- et etisk hjørne/spalte – der ender med et statement eller et spørgsmål i relation til emnet hver gang
- faktaoplysninger på hjemmesiden om ret og pligt, lov og ret, fx Lov om patienternes retssikkerhed, journalføringspligt, eksempler på patientklagepjecer o.l.
- artikler om forskellige former for etiske problemløsningsmodeller
- artikel i nyt om forskning med belysning af eksisterende forskning i etik

De gode historier skal fortælles og så skal der skabes en forståelse for, at som fagperson er der ikke frit valg på alle hylder – der er et krav om nogle fælles til grund liggende værdier for den faglige intervention. De universelle værdier som næstekærlighed, ærlighed, grundlæggende tryghed og fred er der sjældent uenighed om, men et fælles værdisæt for professionen – hvordan skal det se ud?

- *Udvalget indbyder redaktionen til næste møde med henblik på en debat om ovenstående – og udvalget får udleveret en produktionsplan for bladet.*

Udvalget mener, at etik, dokumentation og arbejdsmiljø er tre vinkler, der skal lægges på al diskussion af fysioterapi – som en integreret del af det, at forholde sig til fænomenerne. Den etiske forholden kommer frem i dialog, hvor der reflekteres over en handling.

Udvalget ønsker derfor at.

- Tage kontakt til/sendte referater til Fagligt Forum
- Mødes kursus konsulenterne – både de faglige og de organisatoriske
- Mødes med tovholderne for lederstrategien

Ad 6 - Ændring af næste mødedato

Næste møde i etisk udvalg bliver den **19. februar 2004**

Indhold:

Brian trækker linjer fra det tidligere arbejde i foreningen med etik.

Strategi/handleplan pudses af.

Brainstorm på emner der skel til debat – hvilke finder vi aktuelle og velegnede? F.eks. Hvad er guidelines – set i et etisk perspektiv.

AJ udsender på forhånd: andre eksempler på etiske retningslinjer, core standards (de engelske) som eksempel på måling af faglig udvikling,

Ad 7 – Etisk Udvalg skal midtvejs mellem Repræsentantskabsmøderne aflevere midtvejsstatus, dvs til HB-konferencen i januar 2004. Brian Errebo-Jensen udfærdiger denne status.

Brian og Annelene informerer om etisk udvalgs funktion i Norge – efter møde med Grete Treider fra det norske fysioterapifagbund.

Indstilling til HB:

- Etisk udvalg **indstiller**, at ordlyden i udvalgets kommissorium ændres fra Overvåge og fremme fysioterapeuters faglige standarder

TIL

være medvirkende til at fremme - eller følge og fremme fysioterapeuters faglige standard.

- Etisk udvalg **indstiller**, at HB diskuterer, Jeanette Præstegårds ønske om via sit ph.d. forløb at bidrage til ændring af DF's etiske retningslinjer. I bekræftende fald ønskes en diskussion af, hvordan rammer skal være og hvilken tilknytning Jeanette skal have til DF/HB.

Referent Annelene Jalving, Faglig konsulent